

POLETJE NA TABORU (NE)NAVADNA ZABAVA: LITERARNI TABOR Z MISELNI POIGRAVANJEM / Vanja Lebar

Tabor (Ne)navadna zabava je potekal to poletje v Murski Soboti, v Hiši Sadeži družbe. Namenjen je bil ciljni skupini mladih v starosti 10–15 let. Zasnovala in izvajala sem ga prostovoljka Vanja Lebar. Za podporo in pomoč pri taboru se zahvaljujem Slovenski filantropiji (Združenju za promocijo prostovoljstva) in medgeneracijskemu centru Hiši Sadeži družbe v Murski Soboti, za podporo pri izvajanju avtorskih projektov pa mestni občini Murska Sobota.

Prvi dan smo se z mladimi srečali, uvodoma smo se predstavili, se spoznali in ugotovili, da v skupini ni treba izdelovati listkov z imeni, saj so si otroci takoj zapomnili imena. Tudi prostovoljka Dominika Goloba, ki bo z nami ves teden, so si takoj zapomnili. To mi je bilo zelo všeč. Tabor je namreč literarni in udeleženci potrebujejo urne, burne možgane. Da bodo lahko ustvarjalni in kreativni tudi kot pisci.

Vsakega udeleženca je na mizi pričakala mapa s pripravljenimi listi in knjiga POPOLNA IGRA. Zloženka s tedenskim planom dela in vaje. Skupaj smo pregledali začrtani plan in pričeli s prvo delavnico. To je literarna delavnica »Raziskovanje teme preko pogovora.« Tema: družina, prijateljstvo in vrstniki, šola, tekmovalnost in uspeh.

Za pogovor nam je služila zgodba iz navedene knjige, Marjetka. Udeleženci so poslušali in sledili zgodbi. Razdelila sem jo v tri dele, za vsakim je sledil pogovor. Mladi res lepo razmišljajo in nekateri niso povedali le povzetka, temveč tudi svoje razmišljanje. Razvijali smo pozitiven odnos do branja, interes za vsebino prebranega in za pogovor o prebranem.

Ko izvajam delavnice, si določim cilje in vem, kaj želim doseči: da bodo učenci zadovoljni, da bodo razmišljali. Razmišljali o temi, ki jo poudarim. Da si bodo ustvarili svoje mnenje. Da bi prav vsak udeleženec sodeloval pri dejavnostih in razpravah. Da bi skupaj obvladali morebitne frustracije in ovire in da bi dobro sodelovali med seboj.

Po zaključeni zgodbi sem jih poprosila, naj vtise prvega dne zapišejo v obliki zgodbe, pesmice ali nanizajo le besede, iz katerih bo pozneje nekaj nastalo. Tako je minil prvi dan in zaključili smo ga z ustvarjalnim pisanjem. Liljana Delić in Erika Žilavec pa sta na taboru ves teden poskrbeli za dobro malico.

Drugi dan smo se pretegnili z jogo, pod vodstvom učitelja Alojza Ruhitelja. Sprehodili

Slika 1: Naslovna slika knjige POPOLNA IGRA

smo se skozi park, a nas je dež hitro pregнал v paviljon. V okviru predavanja smo se pogovarjali o spominu in možganih. Pripravljali smo se na miselno poigravanje, na možgansko olimpijado z besedno igro TekmoVanja in e-knjigo, z besedno igro BesedoVanja 2.

KRATKA PREDSTAVITEV

E knjige: BesedoVanja 2

E-knjiga BesedoVanja 2 je moja druga e-knjiga z besedno igro, pisana v tej obliki. V njej sem uporabila novih 166 besed, s seznama besed s končnico -vanja. Besedna igra se sestavlja od A–Ž. Besede sem ponovno izbirala s seznama besed, ki ga pridno vzdržujem in dopolnujem. Želim, da zapisane besedne igre delujejo na bralca motivacijsko in naj razvijajo družabnost in prijateljstvo. V drugi knjigi sem tako v drugem delu besedno igro približala bralcem in udeležencem delavnic preko praktičnih iger:

- ▶ besedna igra za otroke iz vrtca in za osnovne šole »LjubkoVanja«
- ▶ besedna igra za svetovalce/ke, učitelje/ice, vzgojitelje/ice »SvetoVanja«
- ▶ kviz/igra za urjenje v spominu »TekmoVanja«

Igre smo izvedli v skupinah različnih generacij in na podlagi izkušenj sem se odločila, da razvijam igro tudi za tretjo e-knjigo BesedoVanja 3.

Mag. Jasna Vuradin Popovič, ki me spremlja že od začetka mojega dela, je o knjigi med drugim zapisala: »Veliko možnosti je uresničila Vanja z besedami tako na področju ustvarjanja in spodbujanja kot tudi pedagoškega dela z dijaki v svojih delavnicah. Dijaki so začudeno in z zanimanjem spremljali Vanjine razlage o besedovanju ter mnogokrat sami začeli povezovati besede na nov in drugačen način. Pričajoče besedilo in delavnice so prispevek k mladostniški razbremenitvi na čustvenem področju, z druge strani pa spodbuda za ustvarjalnost in divergentno mišljenje pri srednješolcih.«

KAKO SMO IZVEDLI BESEDNO IGRO TekmoVanja IN SE OB TEM MISELNO POIGRAVALI?

Otroci na taboru so imeli na mizi tudi kup knjig iz knjižnice. V glavnem knjige tujih avtorjev, v katerih so zbrane vaje. Zato si želim, da bi tudi besedna igra BesedoVanja

Slika 2: Zbrani udeleženci

kdaj ugledala luč, kot knjiga oz. didaktični pripomoček za igro v prostem času.

Lažje se učimo iz gradiva, ki je dobro povezano, na primer iz pesmic, ki jih povezujejo besede. Zato ta nasvet uporabimo ob pripravi gradiva za učenje in si povežimo snov v smiselno celoto. Spomin torej tudi ni tak bav, bav, le pomisliti moramo, kako se lotiti zadeve.

A kako se lotiti te na prvi pogled težke naloge, ustvarjanja svojih trikov za učenje? Najbolje je, da hitro pričnemo z miselnim poigravanjem. In naš um bo prožen in uren. Pomembne so asociacije, zveze med besedami zaradi podobnosti, različnosti, stičnosti po kraju, času. Lahko so vsebinske ali oblikovne.

Omenila sem že, da so udeleženci najprej podčrtali priljubljene besede. Morda so uvideli rdečo nit med njimi in so to počeli smiselno. Naslednji korak je, da se vprašamo, kaj imajo vse besede skupnega. To je besedna končnica -vanja. In potem udeležence izgovorimo, da si izmislijo svoj trik: kako bodo iz spomina priklicali asociacije, preko katerih si bodo zapomnili največje število besed.

Do sedaj je v praksi prepričljivo zmagala udeleženka z 39 besedami, to je bila dijakinja z Gimnazije Murska Sobota. Na taboru je zmagovalka naštel 26 besed. Dejstvo pa je, da močgane urimo in lahko s poznavanjem

trikom premagamo druge. Predvsem pa sebi dokažemo, da lahko presežemo svoje možganske sposobnosti.

Nekaj trikov in vaj za boljše pomnjenje

Ad1) Beseda *pisovanja nam da v igri več zadetkov: zapisovanja, prepisovanja, izpisovanja, podpisovanja, napisovanja, ... In če učenec poišče več takšnih besed, lahko doseže zelo dober rezultat in se izkaže pred ostalimi. Hkrati pa ustvari novo možnost za pomnjenje v realni življenjski situaciji in novo možnost za lažje pomnjenje gradiva za učenje. Moramo se učiti na nek drug način, to pa je pravzaprav uporaba drugih regij možganov.

Slika 3: Joga na taboru

Ad2) Poglavlje Učenje nas takoj asociira na določene procese, ki jih izvajamo: izobraževanja, načrtovanja, svetovanja, spraševanja, reševanja, razumevanja, pojasnjevanja, ocenjevanja, glasovanja, tekmovanja, raziskovanja, pregledovanja, točkovanja, spodbujevanja ... Tako si lahko udeleženec izbere poglavje in niza besede, s pomočjo asociacij.

Ad3) Besedilo je napisano tako, da je v njem več besed, ki ustrezajo kriteriju besedne igre BesedoVanja. Preštej, koliko jih je: *Naj se Vam predstavim za nova sodelovanja. Vse se skriva v mojem imenu. Sem pedagoginja in andragoginja in delujem za Izobraževanja, podpiram samoizobraževanja, čeprav ne gre brez ocenjevanja. Sledijo seveda raziskovanja in tekmovanja.*

Torej pridite najprej na predavanja in na moja poučevanja. Sledijo izpolnjevanja vprašalnikov in izpraševanja.

Tudi brez izmenjevanja izkušenj ne gre. Nerazumevanja so izziv za spraševanja. Ocenjevanja ni. Priporočam utrjevanja.

Igranje z besedno igro: TekmoVanja

Po predstavitvi e-knjige besedne igre BesedoVanja je potrebno nekaj časa, da udeleženci izberejo besede iz kartončkov, ki so pripravljene za miselna poigravanja. Nato stopijo naprej, za mizo. Na drugi strani mize je komisija, ki določi začetek naštevanja. Sestavlja jo merilec časa in dva števca besed.

Na taboru je imel vsak tekmovalec 1 min in 30 s časa za naštevanje besed. Ko tekmovalci zaključijo z naštevanjem, se komisija posvetoje, ali se število ujema, in razreši morebitna

nesoglasja. Včasih se katera beseda ponovi dvakrat, zgodi se tudi, da tekmovalc ne pove pravilne končnice. V tem primeru jo ima možnost popraviti po izteku časa in se beseda prišteje k številu naštetih besed.

Udeleženci se pred pričetkom igre odločijo, ali lahko ostali udeleženci poslušajo ali čakajo na vrsto pred vrati. Vemo namreč, da tisti, ki je zadnji na vrsti, vse besede večkrat sliši. Morda je to njegova prednost in jo bo dobro izkoristil. Zato je ta možnost zmeraj na voljo. Tisti, ki čakajo, velikokrat v sebi ponavljajo svoje izbrane besede. Igra se konča, ko zaključijo z naštevanjem zadnji udeleženec. Komisija ima na voljo dovolj časa, da se posvetuje in razglasi prve tri najboljše udeležence. Prvi dobi za nagrado CD z besedno igro BesedoVanja 2, ostali pa kartonček z zbranimi besedami.

Besedna igra: BesedoVanja

Videli smo, da z igranjem besedne igre urimo mišljenje. Razvijamo višje miselne procese, primerjamo, sistematiziramo besede. Učimo se pomniti, urimo svoj spomin s triki za pomnjenje. Ustvarjamo mrežo asociacij. Pridobili pa smo si tudi nekaj izkušenj, kot tekmovalci.

SKLEP: DRUGAČEN PRISTOP

K otrokom in mladim je treba pristopati drugače. Tako, da razvijamo njihove možganske potenciale. Da razvijamo in spodbujamo njihovo ustvarjalnost. Izbirne vsebine in delo z nadarjenimi sta lepa priložnost za to. Uporabimo drugačen pristop in sodobne metode učenja. Tudi zabavno druženje na taboru je bilo zastavljeno tudi kot prva priprava, na novo šolsko leto. Razmišljali smo na drugačen način.

Za vsako delavnico/tabor si želim, da bi udeleženci uživali pri delu in da bi dobili novo priložnost za razvijanje občutka odgovornosti in samostojnosti. Z vsakim miselnim poigravanjem je naš um prožnejši in smo bolj odprti za drugačno delovanje naših možganov. Prej uvidimo rešitve in postajamo bolj fleksibilni – in to nam pride prav v vseh življenjskih obdobjih.

Vsak udeleženec tabora je imel svoj cilj, da si zapiše eno pesem, eno zgodbo ali vsaj osnutek in si izpiše svoje vaje za miselno poigravanje. Nastali so dobri izdelki. Najboljše smo na zaključku tabora predstavili v kulturnem programu.

Literatura

- Lebar, V. (2012). *BesedoVanja* (elektronski vir). Murska Sobota : samozaložba.
- Lebar, V. (2013). *BesedoVanja 2* (elektronski vir). Murska Sobota: samozaložba.
- Lebar, V. (2012). *Popolna igra: pripovedovanja..* Murska Sobota: samozaložba.
- Le Poncin, M. (1998). *Možganska telovadba: tehnika duhovno stanje*. Ljubljana: Cankarjeva založba, 1998
- J. Bambeck, J., Wolters, A. (1995). *Moč možganov: Kako izboljšamo svoje umske zmoglosti*. Žalec: Sledi.
- Germ, H. (1986). *Recimo mačka – mehka tačka: Besedne igre za dom in šolo*. Celovec: Drava.
- Maslanka Ch. (2011). *Aerobika za možgane: oblikujte lasten program treniranja možganov!* Ljubljana: Tehniška založba Slovenije.